

רוח ירושלמית

החיים עם הרב קוק

השיעור המרכזי בבית הרב קוק רח' הרב קוק 9 ירושלים בכל יום שלישי 20:00

בסייעתא דשמיא

חוברת ל"ה
חנוכה

אלף מיני זמר

קשב וריכוז בדור הגאולה

הרב יצחק חי זאגא

אלף מיני זמר

שלום לכולם. אנו עומדים לפני חנוכה, בו נחגוג את נצחון החשמונאים על היונים. אבל, ממשיכי דרכם של היונים, הלא הם הרומאים, החריבו לבסוף את בית המקדש, והוציאונו לגלות הארוכה והנוראה ביותר, שרק עם שיבתנו לארץ ישראל, התחלנו לצאת ממנה. השאלה היא, איך הצליחו הרומאים, במקום בו כשלו היונים?

'אמר רב יהודה אמר שמואל', שבת נו: 'בשעה שנשא שלמה את בת פרעה, הכניסה לו אלף מיני זמר, ואמרה לו, כך עושין לעבודה זרה פלונית, וכך עושים לעבודה פלונית, ולא מיחה בה. אמר רב יהודה אמר שמואל, בשעה שנשא שלמה את בת פרעה, ירד גבריאל ונעץ קנה בים, והעלה בו שירטון, ועליו נבנה כרך גדול של רומי'. שורשי פורענות רומי, שהחריבה את בית המקדש השני, מתחילים עוד בזמן שלמה המלך בונה הבית הראשון. אבל לא ברור, מה נורא כל כך באלף מיני זמר? ממשיכה שם הגמרא, 'במתניתא תנא, אותו היום שהכניס ירבעם שני עגלי זהב, אחד בבית אל ואחד בדן - נבנה צריף אחד, וזהו איטליאה של יון'. פירש רש"י, 'איטליאה שם העיר, והיא ממדינת יון, וכשנטלה רומי מלכות יונים, לכדוהו ונהפך להם'. וכן 'אמר עולא', מגילה ו: 'איטליא של יון זה כרך גדול של רומי'. תמוה מאד. חטאי עבודה זרה של ירבעם הקימו את יון, אבל החשמונאים גברו עליה תוך זמן קצר יחסית, ואילו אלף מיני זמר של שלמה המלך הקימו את רומי, שהצליחה להחריב את המקדש ולהוציאנו לגלות ארוכה כל כך, שרק אחרי אלפיים שנה אנו מתחילים לגבור עליה?! איך יתכן שאלף מיני זמר גרמו נזק יותר גדול מעבודה זרה? אם נדע לענות על כך, אולי נוכל גם לדעת, מה צריך לעשות כדי להתנקות לגמרי מנזקיה של גלות רומי. ננסה להעמיק ולהבין.

להרבות קדושה במדינת ישראל

לקבל תוכחה מאמא

לפני ששלמה המלך מתחיל לשיר את 'אשת חיל' לאימו בת שבע, הוא כותב הקדמה שמסבירה איך השיר נולד, משלי לא' א', דברי למואל מלך, משא אשר יסרתנו אמו. מי זה המלך הזה, ומדוע היה צריך לקבל תוכחה מאמו? מסביר רש"י, 'דברי שלמה המלך.. בשביל שהעוה כנגד הקב"ה.. כשהתחתן עם בת פרעה ביום חנוכת בית המקדש, והכניסה לו כמה מיני כלי זמר ונעור כל הלילה, וישן למחרת עד ארבע שעות.. והיו מפתחות בית המקדש תחת מראשותיו, ועל אותה שעה שנינו על תמיד של שחר שקרב בד' שעות, ונכנסה אמו והוכיחתו על המעשה הזה'. התוכחה מפורטת שם במשלי, ומיד לאחריה שירת 'אשת חיל' ששר שלמה המלך לאמו, כהכרת הטוב על שהוכיחה אותו.

חלילה לנו לשכוח, שאנחנו מדברים כאן על שלמה המלך החכם מכל אדם, עליו נאמר, דברי הימים א' כט' כג', 'וישב שלמה על כסא ד'..'. השאלה היא, איך אלף מיני זמר, מצליחים להביא תקלה לכאורה לידי של מי שמלך וגבר על כל העולם כולו?

כדי לענות על שאלה זו, עלינו להעמיק ולהבין את סודה של מלכות רומי.

רומאים אוהבי ישראל

הגמרא מספרת, במסכת עבודה זרה ח:; כיצד גברו הרומאים על היונים. 'רב דימי אמר, תלתין ותריין קרבי עבדו רומאי בהדי יונאי, ולא יכלו להו, עד דשתפינהו לישראל בהדיהו'. שלושים ושנים קרבות עשו הרומאים עם היונים ולא הצליחו לנצחם, עד ששיתפו את ישראל איתם. 'והכי אתנו בהדיהו, אי מינן מלכי, מנייכו הפרכי, אי מנייכו מלכי, מינן הפרכי..'. בתחילה התנו הרומאים עם היהודים, שיחלקו השלטון ביניהם. 'עשרין ושית שנין קמו להו בהימנותייהו בהדי ישראל, מכאן ואילך אישתעבדו בהו..'. עשרים ושש שנים לאחר הנצחון המשותף על היונים, עמדו הרומאים בהסכם. אחר כך, התחילו לשעבד את ישראל.

זוהי שיטת העבודה הרומאית, כפי שמתאר זאת הרמב"ן, בראשית מז' כח', '..רדת יעקב למצרים, ירמוז בגלות השלישית, שהוא גלותנו היום ביד החיה הרביעית, היא רומי'. אומר הרמב"ן, מעשה אבות סימן לבנים. כמו שארע ליעקב עם פרעה במצרים, כך ארע לבניו עם מלכות רומי. 'כי בני יעקב הם עצמם סבבו רדתם שם, במכירת יוסף אחיהם, ויעקב ירד שם מפני הרעב, וחשב להנצל עם בנו, בבית אוהב לו, כי פרעה אוהב את יוסף, וכבן לו, והיו סבורים לעלות משם ככלות הרעב מארץ כנען.. והנה לא עלו, אבל ארך עליו הגלות..'. אומר הרמב"ן, הכל התחיל באהבה, בקבלת סיוע מהידידה הגדולה מצרים, כדי להינצל מהרעב. יעקב ובניו חשבו לחסות בצל המצרים אוהבי ישראל, עד סיום הרעב, ומיד אחר כך לחזור לארץ ישראל. אבל מתוך האהבה המדומה הזו, מצאו עצמם בגלות.

ממשיך שם הרמב"ן ומתאר את פרטי ההתרחשויות שעלו בגורלו של יעקב אבינו, כשורש לפרטי ההסטוריה העתידה להתרחש בישראל. דבריו עמוקים ומדהימים, ובסיומם, אף חוזה הוא כאחד הנביאים, את אשר מתרחש ממש בדורנו. נעמיק בדבריו.

אבל כבד למצרים

אומר הרמב"ן, 'ומת שם, ועלו עצמותיו, וזקני פרעה ושריו העלוהו, ועשו עימו אבל כבד'. מציין הרמב"ן מספר עובדות - יעקב אבינו מת במצרים, עצמותיו עלו לארץ, זקני פרעה ושריו העלוהו, ועשו עימו אבל כבד, כמאמר הפסוק, בראשית נ' יא, 'אבל כבד זה למצרים'. בעובדות אלו, אומר הרמב"ן, רמוז את אשר יארע לנו עם מלכות רומי.

'וכן אנחנו עם רומי ואדום אחינו, הסבנו ביאתנו בידם, כי כרתו ברית עם הרומים, ואגרופס המלך האחרון לבית שני, ברח אליהם לעזרה, ומפני הרעב נלכדו אנשי ירושלים, והגלות ארך עלינו מאד, לא נודע קיצו כשאר הגלויות, ואנחנו בו כמתים, אומרים יבשו עצמותינו נגזרנו לנו, ויעלו אותנו מכל העמים מנחה לה', ויהיה להם אבל כבד בראותם כבודנו, ואנחנו נראה בנקמת ה', יקימנו ונחיה לפניו'.

אומר הרמב"ן, כמו פרעה האוהב והמסייע, כך גם רומי תמיד פותחת באהבה וסיוע, שהופכים לבסוף לשעבוד ולגלות ארוכה שלא נודע קיצה. כפי שיעקב אבינו מת במצרים ורק עצמותיו עלו ארצה - כך גם בניו יגיעו עם אורך הגלות למצב של יבשות לאומית, כמת שיבשו עצמותיו. כפי שזקני מצרים ושריו העלו את עצמות יעקב אבינו - כך גם אומות העולם, הם שיעלו אותנו לארץ. אכן, ראינו זאת בהצהרת בלפור. בסיום דבריו, מוסיף הרמב"ן חזון מופלא, המתרחש בדורנו - כפי שהיה זה אבל כבד למצרים, בראותם את הכבוד הרב שעשו כל מלכי האומות ליעקב אבינו, בעת העלאת עצמותיו ארצה, כך 'יהיה להם אבל כבד בראותם כבודנו'.

קשה היום לשונאי ישראל. קשה להם לראות את כבודה והצלחתה של מדינת ישראל. זה אוכל אותם. עד כדי כך מגיעה תהום התסכול שלהם, עד שהם משקיעים כמות כספים אדירה בתוך מדינת ישראל, בנסיון לשבש את התפיסה הישראלית הבריאה, ולהביא לסכסוכים פנימיים בתוכנו. מימון נשים ערביות שיעשו מהומות סביב יהודים שעולים להר הבית. מימון בניה ערבית בלתי חוקית. מימון ארגונים שמפיצים מרירות פמיניסטית. מימון ארגונים שפועלים לרקיחת מלחמות תרבות מלאכותיות בתוך צה"ל, בנסיון להחלישו. מימון ארגונים שחותרים לחרם בינלאומי על מדינת ישראל. מימון ארגונים שפועלים להעמדה לדין פלילי של קציני צה"ל ונושאי תפקידים בטחוניים. הרשימה ארוכה, ממש בלתי נגמרת. כמה כסף נשפך. אבל ובעיקר, כמה שנאה וקנאה. הם ממש מתאבלים על הצלחתה של מדינת ישראל. זוהי התממשות חזונו של הרמב"ן, 'ויעלו אותנו מכל העמים מנחה לה', ויהיה להם אבל כבד בראותם כבודנו, ואנחנו נראה בנקמת ה', יקימנו ונחיה לפניו'.

קול המונה של רומי

'תנו רבנן, יומא כ:,' אלמלא גלגל חמה, נשמע קול המונה של רומי, ואלמלא קול המונה של רומי, נשמע קול גלגל חמה'. לא מובן. מה פשר התחרות הזו בין רומי לשמש? האם באמת קול המונה של רומי, יכול לגבור על קול תנועת השמש? איזה קול משמיעה השמש בתנועתה? מה פשר הביטוי הזה, 'המונה של רומי'?

כתב ר' יצחק עראמה, עקידת יצחק בראשית שער א', '...ומפורסם הוא שאי אפשר להיות דברים אלו ככתבם.. והכונה כי מפני שמלכות כרך בזמן ההוא היתה משתדלת בכל עוז להעביר ממשלתו יתברך מהעולם ולהשכיח שמו וזכרו כמו שנודע מדורות השמדות.. וזה במה שראו לבטל תורה ומצות אלהיות מהעולם, ולהמציא ולחדש אמונות נפסדות בהכחשת אלוה ממעל כי רבו אז האפיקורסים. לזה אמר שאלמלא קול גלגל חמה שמנסר ברקיע ומשמיע באזני כל בעל שכל, אמתת מציאותו ית'.. - וזו היתה המרגלית שהיתה תלויה בצוארו של אברהם וכו'.. - היה ודאי נשמע קול המונה של כרך ונוצח לכל העולם ומהפכין אותו למינות. וכן אלמלא קול המונה של כרך שמבטלין ומפריעין אותם מהאמנת הדעות האמיתיות ואונסים אותם בכח הזרוע לקבל הנפסדות, לא היה אדם שלא היה משיג השגה זו בשלמות מקול גלגל חמה'.

אומר ר' יצחק עראמה, קול גלגל חמה, הוא העדות שמעידה השמש כמו הבריאה כולה, על אלוקותו והשגחתו של הבורא. המונה של רומי, ניסה בכח הזרוע, להשליט בעולם, תרבות של כפירה. על כן, יש מאבק בין רומי הכופרת, לגלגל חמה המעיד על קיום הבורא. בדבריו מזכיר ר' יצחק את המרגלית שהיתה תלויה בצוארו של אברהם אבינו. בזה נתן לנו מפתח להבנה עמוקה עוד יותר. ננסה להבין לעומק את סוד דבריו.

'רבי שמעון בן יוחאי אומר, בבא בתרא טז: 'אבן טובה היתה תלויה בצוארו של אברהם אבינו, שכל חולה הרואה אותו מיד מתרפא, ובשעה שנפטר אברהם אבינו מן העולם - תלאה הקב"ה בגלגל חמה'. אם כך, דברי חז"ל על גלגל חמה הנאבק בהמונה של רומי, רומזים לאברהם אבינו. מהי אותה מרגלית?

אומר רבינו בחיי, שמות יח', בהסבר הפסוק, משלי טו' ד', מִרְפָּא לְשׁוֹן עֵץ חַיִּים וְסִלְףָּ בַּהּ שֶׁבֶר בְּרוּחַ - 'שלמה המלך ע"ה הודיענו בכתוב הזה, גודל התועלת הנמצא בלשון. כי הלשון מרפא חולי הנפש, ורפואתה עליונה על כל יתר הרפואות.. ויש בה כח להוסיף על חיי האדם, היא עץ החיים.. והמדה הזאת מצאנוה באברהם אבינו שהחזיק והמשיך רבים לאמונת השם יתברך, וכל זה ברפואת הלשון והיא המרגלית שהיתה תלויה בצוארו..'. אומר רבינו בחיי, המרגלית שהיתה תלויה בצוארו של אברהם אבינו, היא כח הדיבור שלו, בו השיב רבים מעוון, וקירב את העולם כולו לעבודת ד'. אך מדוע אחרי פטירתו, תלאה הקב"ה בגלגל חמה? ממשך רבינו בחיי ומסביר, '...המשיל המדה הזאת שהיא מאירת עיניים, למרגלית המאירה. ואמר תלויה בצוארו, לפי שהדבור הוא בגרון, וכל מי שהיה לו חולי הנפש והיה שומע דבריו של אברהם אבינו, מיד היה מתרפא מחליו. וכשנפטר מן העולם, לא השאיר אחריו שום נברא שיורה על אלהותו של הקב"ה ועל יחודו אלא גלגל חמה, ולכך אמר נטלה ותלאה בגלגל חמה'..

על פי דברים קדושים אלו, גלגל החמה, עליו רמזו חז"ל, העומד במאבק מול רומי, הוא כח הדיבור וההסברה של אברהם אבינו, המקרב הגדול, הקורא בשם ד' אלוקי ישראל, שבכח פיו שינה את היקום, כיוון מחדש את מגמת ההויה כולה, להשיבה לשורשה, לשוב להתחבר ולדבוק בד'. לשונו הקדושה של אברהם, אבינו הראשון, הענק שבענקים, אב המון גויים, היא גלגל חמה הנאבק ברומי. אך מהו סוד כוחה של מלכות רומי, שנאבקת בלשונו ובתורתו של אברהם אבינו? הסוד מתגלה בתפילתו של דוד המלך.

גַּעַר חֵית קִנָּה

התפלל דוד המלך ברוח קדשו, תהלים סח' לא, 'גַּעַר חֵית קִנָּה.. מי היא אותה חית קנה? 'רבי שמעון פתח ואמר', זוהר פנחס רנא: '..דא חיה דאתאחד בה עשו, קנה, תנין דביומא דנסב שלמה מלכא בת פרעה, בא גבריאל נעץ קנה בימא רבא, ועליה אתבני קרתא דרומי..'. אומר רשב"י, חית קנה היא רומי, שקמה מאותו קנה שנעץ גבריאל בים, באותו יום שנשא שלמה את בת פרעה. מה הענין של החיה הזו, ומהו הקנה?

אומר שם רשב"י, 'בישא דאית ליה סטרא זעירא באחדותא דקדושה'. זוהי חיה רעה, שיש לה צד קטן של אחיזה בקדושה. 'וזמין קודשא בריך הוא לתברא ליה לההוא קנה, כגוונא דא, יתבר רגליה דק' מקנה וישתאר הנה.. ראשון לציון הנה הנם וגו'. לעתיד לבוא, ישבור הקב"ה את רגלה של האות ק' מהמילה קנה, והיא תהפוך למילה הנה, הרומזת לפסוק, 'שעיה מא' כז', 'ראשון לציון הנה הנם ולירושלים מבשר אתן'. שבירת הקנה, תביא את בשורת הגאולה לירושלים. אך מהו אותו קנה?

כתב מרן הרב קוק, אורות הקודש ג', מוסר הקודש קכז, 'ואותו הקנה, של חית קנה, המשתמש בכוחו הספרותי לרועץ, להמם את החברה, ולבצר את מקלטי הרשעה..'. הקנה הוא העט הספרותי של רומי. המונה של רומי, רומז לכוחה להמם את החברה, לטשטש ולבלבל אותה, באמצעות הקנה הספרותי שלה, הפועל לבצר את מקלטי הרשעה. רגל האות ק', רומזת לחלקה הירוד והמרושע של הספרות הרומאית, הירוד בשפלותו לתהומות אפלים. שבירת רגל זו רומזת, שיום יבוא, ו'יכרת ממנו חלקו הירוד, המשתפל לאותן התהומות האפלים'. ישבור ד' מהקנה הרומאי, את החלק המרושע, 'ויתקדש להראות בכוחו, את מה שראוי להראות בעולם, שהאדם העשוי בצלם אלוקים חי בו'. כח הכתיבה הספרותי, שהתחרה בלשונו של אברהם אבינו המשולה לגלגל חמה, יתקדש, ויראה בכוחו את כל הטוב האלוקי שבאדם. 'ואותו הקנה שהעלה שרטון, וכרך גדול שברומי עליו הוא בנוי - שלקח עוצם כוחו, מפני הירידה הישראלית, אשר באה מאז הוגלם החפץ לנטיה החיצונית, של ההתהדרות הגויית, ביום שנשא שלמה את בת פרעה - גער חית קנה, ויאמר הנה, ראשון לציון הנה הנם, ולירושלם מבשר אתן'. הקנה הספרותי ששירת את הרשעה, יתהפך לטוב, וישרת את הקדושה ויבשר גאולה.

שרביט של אש נורא

מתוך הבנה מעמיקה זו של דברי הזוהר, פעל מרן הרב קוק לעודד את צעירי ישראל, לאחוז בעט, אותו הוא כינה 'שרביט של אש נורא'. כך כתב, אגרות הראי"ה א' כז, 'מכתב גלוי. לכבוד אחינו הצעירים האהובים תופשי התורה היושבים על אדמת הקודש..'. 'גבורי הרוח, העומדים לנגדנו בזרוע חשופה, בשרביט של אש נורא.. העט כבש לו את העולם.. היעלה על הדעת שאנו רשאים לחשות ולא לקנות לנו את הזיין המודרני הזה?..למה לא נעשה לנו גם אנו עט, היבשו מוחותינו חלילה?..אנחנו צריכים מצדנו להתנער מעט, לשום לב לקול ד' הדופק בקרבנו בחדרי לבב פנימה. עת לעשות לד'..'. אנחנו חייבים.. לרכוש לנו את העט.. לקדש שם שמים ולתת כבוד לתורה..!'

מוסיף שם הרב ואומר, 'העט הוא בן המחשבה, והמחשבה היא מולדת הלמוד. על כן, אנחנו כולנו חייבים.. לקבע מסכת ברחבה לכל המקצוע הגדול של תורת הלב והמחשבה.. וישוב לנו העט.. בעזרת אלקי ישענו, העט שיחולל נפלאות בימין רוממה, לתת גודל לשם ד' אלוקי ישראל, לאוהבי שמו והוגי תורתו..'

עוד כתב הרב, אגרות הראי"ה ב' תקצד', 'והנני לעורר.. את כל הצעירים.. על דבר ההסתגלות הספרותית. הננו חייבים לקנות לנו את הכשרון הספרותי.. סוף כל סוף, אע"פ שאני מלמד לעצמי ולאחרים שתהיה מדת השלום והחסד.. בנפשותינו ובסגנונו, מכל מקום, חמושים אנו צריכים להיות למלחמת ד' בעמלק הפנימי והחיצוני, והננו חייבים להכין לנו את הנשק הזמני: העט.'

ברוך ד', חלפו עברו להם מאה שנה, מאז נכתבו השורות הקדושות האלו, ואנשי תורה רבים, שולטים לכאורה היטב בעט הספרותי. אז מדוע עוד לא סיימנו לרפא את נזקיה של גלות רומי? התשובה מצויה בהבנת עומק המלכודת, שבאלף מיני זמר.

בעיות קשב וריכוז

כתב מרן הרב, קובץ ז' מ', 'כשם שהדיבור הבטל והמותר, מגביר את הטשטוש הנפשי, ומערפל את האור הטהור, שהנשמה משפעת מתוך פנימיותה, שהאדם עלול לקבלו בטהרו ולהנות בזיוו העמוק והחודר, לולא החשיך בעצמו את הסביבה ההסתכלותית הרוחנית שלו, על ידי אותן ההמשכות החיצוניות הריקות והאפלות, של הדיבורים הבטלים שאין בהם חיים ואור'. אנשים רבים נוטים לחשוב, שדיבורים בטלים, להג חסר כל עומק וטעם, אינו מועיל אבל גם אינו מזיק. אומר הרב, הדיבור הבטל, הריק מאור, הוא כן מזיק. הוא מטשטש את הנפש. היא נעשית מבולבלת ובלתי ממוקדת. האדם מתקשה להתחבר לאור העצמי שלו, העולה מתוכו להאיר לו, משום שהחשיך את הסביבה התפיסית שלו, על ידי דיבורים חסרי טעם, שאין בהם חיים ואור.

ממשיך הרב ואומר, כשם שהדיבור הבטל מגביר את הטשטוש הנפשי, 'כמו כן, כל הסתכלות חיצונית בלא מטרה, בלא חכמה ושכל, בלא חשבון ודעת, היא מזרמת אל תוך העין, זרמים חיצוניים אפלים וכהים, מטעים ומשבשים'. כמו בדיבור כך גם בראיה. אם האדם משתמש בעיניו, להסתכלות משועממת חסרת מטרה, בלי שכל, בלי חשבון, הוא מזיק לעצמו. זרמים חיצוניים אפלים מטעים ומשבשים, חודרים דרך העין אל הנפש, והאדם נעשה חסר יכולת להקשיב ולהתרכז.

התופעה כל כך נפוצה בדור הזה. אנשים רבים, צעירים ומבוגרים, טוענים לקשיים בהקשבה ובריכוז. האם זו ירידת הדורות? מה פשר הענין? נראה כי חלק ניכר מהבעיה, קשור לתופעה שתיאר לנו מרן הרב. הצפייה המרובה בסרטים, גם צנועים ובלתי מזיקים, מזיקה מאד. סרטים באורך מלא, סרטונים קצרים ומעניינים בטלפון, באינטרנט, במחשב, ים אדיר של מידע חסר כל תועלת, ממלאים את המוחות בדברים בטלים, בחוויות מסעירות וריקות, מטלטלות ומטופשות גם יחד, נטולות חיים ואור. האדם נעשה מטושטש מעורפל והמום, בלי לדעת איך זה קרה לו. אלה הם אלף מיני זמר.

קול המבשר

הביטוי 'המונה של רומי', בא מלשון הימום. רומי מפיצה אלף מיני זמר. מגוון ספרותי עצום, ים של ספרים וסרטים בטלים, חסרי כל מטרה. ערוצים, חדשות, מבזקים, פרסומות, מורכבים זה על זה במסך אחד, ובלבד שלא ישאר אפילו תא אחד במוח שלך, שאינו עסוק בדברים בטלים. ים של מסרים חלולים, שאין בהם לכאורה שום דבר רע, ובזה כל כוחם. הם נראים מעניינים ובלתי מזיקים. לא משהו שצריך להתגונן מפניו. אבל הם תופסים את כל המקום בשכל, בדמיון, בנפש וגם ברוח. האדם נעשה המום ומטושטש. לא נשאר בתוכו שום מקום לאור ד'.

ממשיך שם הרב ומלמדנו, כיצד יש לפתור את הבעיה. כיצד ננצח את אלף מיני הזמר, מיסודה של בת פרעה, שהצליחה להביא כך תקלה, אפילו לידי של החכם מכל אדם, שבוודאי לא סבל מבעיות קשב וריכוז, ויסדה בכך את תרבות רומי המהממת.

אומר שם הרב, 'הכיוון ההבטתי, הוא מכניס אור הרבה לתוך החוג המצומצם'. כוון את המבט, ותזכה לאור גדול. התחל לשלוט באיכות ובכמות החומר שאתה מחדיר לעיניך. אל תשים את העיניים שלך בתוך הטלפון החכם, ימים שלמים ללא הפסק, כשלפחות חצי מהחומרים, אינם אלא דברים בטלים, במקרה הטוב, אם לא גרוע מכך. יש גבול לכח הריכוז וההקשבה היומי שלך. השתמש בו בתבונה. אם תמלא אותו בדברים ריקים, לא תוכל להתרכז בדברים האמתיים, אלה שבאמת מכניסים לתוכך אור וחיים. כוון את המבט. לא כל דבר ששולחים לך, אתה צריך לפתוח ולראות. לא כל דואר אלקטרוני שנשלח אליך מוכרח להיפתח. לא כל סרטון מטופש, גם אם מצחיק ומעניין מאד, חייב לחדור לתוך עיניך, שכלך, נפשך, רוחך ונשמתך. אם אלף מיני הזמר האלה יכנסו לתוכך, הם יתפסו את כל המקום בנפש, ולא ישאר מקום לאור ד'. כך מהממת התרבות הזרה את עם ישראל, והופכת אותו לצרכן ריטלין ואישורי הקלות מפסיכולוגים.

יש כאלה שחושבים שהורים טובים, הם כאלה שקונים לבן שלהם טלפון חכם, עושים לו מנוי בכבלים, וגלישה משוחררת באינטרנט. כשהבן מתחיל להתמודד עם בעיות קשב וריכוז, ההורים המבולבלים האלה, ממש לא מבינים, מאיפה באה להם הצרה הזו.

כוחנו הסגולי, כוחנו האלוקי, הוא ביכולת ההקשבה והריכוז שלנו. זהו הכשרון הישראלי, שמגיע בשיאו לכשרון הנבואי. מגפת בעיות קשב וריכוז, אינה בעיה צדדית. היא פגיעה בלב הישראליות. זהו עכוב גאולה שאין כמוהו. מלחמה בבעיות האלה, הכרחית לעתידנו, לאשרנו, להתפתחות מדינתנו, להשלמת גאולתנו.

אך לא די בכיון ההבטה למסרים חסרי תוחלת. יש גם צורך למלאות את העיניים במראות טובים אידיאולוגיים. ממשיך שם הרב, 'וכשהעיניים נישאות להביט למרחוק, במטרה התבוננותית', כשהאדם יעסיק את עיניו בדברים בעלי משמעות לטווח ארוך, במבט מעמיק ומתבונן לעומקם של החיים, למטרתם הטובה, 'אז החיים ההבטיים, הם מלאים לשד, והם מחיים את הנושאים המוצצים, ומשיבים אותם אל תוך הנפש, רוויי חיים ומחשבה, והאדם מחיה את העולם, ומחיה את עצמו, בזיו פנימיות נשמתו'. המבט מלא התוכן שלך, ההתעניינות שלך, מחיה את הנושאים בהם אתה מביט ועוסק,

והנושאים האלה, משיבים אליך חזרה אור מחיה. כך מחיה האדם את העולם ואת עצמו, באור שעולה ומתגלה מפנימיות נשמתו. שב הרב ומזהיר, 'כל אופן שהגברה החיצונית, באה על האור הפנימי, הרי הוא אוטמו'. אם תהמם את עצמך בים של מסרים חיצוניים, עד שלא תהיה מסוגל להקשיב ולהתרכז באור הנשמה העצמי שלך, שעולה מתוכך מפנימיותך, ומבקש להאיר אותך, אתה עלול לאטום את עצמך חלילה.

מציב הרב רף גבוה ואומר, 'ואפילו הברה קולנית ריקה, הגבהת קול יותר מערך המטרה, שהרוח, הרצון, והעריגה המקודשה תובעת, הרי היא מאפילה את אור הרגש, וסותמת את חרכי הנשמה, מהופיע את מאורותיה'. דיבור מבוזבז יתר על הנדרש, בא על חשבון פתיחה נשמתית. אין מקום מיותר בנפש האדם. לבזבז משאבים נפשי, יש מחיר.

מסיים הרב, 'ובעולם, התנועה ההומה של הרשעה, של הבהמות הגסה האנושית, קול המונה של רומי, משתק את קול גלגל חמה'. קושר הרב את כל ההסברה המופלאה שלו, להמונה של רומי, שבדרכי ההימום התרבותי שלה, משתיקה את קול גלגל חמה, את לשונו המאמינה המסבירה והמקרבת של אברהם אבינו. למה ללכת לשיעור תורה, או לערב תרבות עם תוכן אמת, אם יש סרט "טוב" בטלוויזיה. נשתה בירות, נאכל פיצה, נצפה בסרט, ונלך לישון. תרבות רומית בטלנית שהפכה לתרבות ישראלית נפוצה.

'עד אשר הרשעה תקפוץ פיה, וקול מבשר ישמע, האומר לציון מלך אלוקיך'. כשהרשעה שחדרה לארצנו על ידי הצגתה כאוהבת ובלתי מזיקה, תקפוץ פיה, תפסיק להמם אותנו, תפסיק לפגוע בכח הקשב והריכוז הישראלי האלוקי המיוחד, אז יפתחו האזנים, ישתחררו מאלף מיני זמר, וישמע סוף סוף קול המבשר, האומר לציון מלך אלוקיך.

המגריפה

אחר כל ההבנה הזו, קצת מפתיע למצוא אלף מיני זמר, באחד מכלי הנגינה במקדש. 'אמר רבא בר שילא אמר רב מתנה אמר שמואל', ערכין י: 'מגריפה היתה במקדש, עשרה נקבים היו בה, כל אחד ואחד מוציא עשרה מיני זמר, נמצאת כולה מוציאה מאה מיני זמר. במתניתא תנא: היא אמה וגבוה אמה, וקתא יוצא הימנה ועשרה נקבים היו בה, כל אחד מוציא מאה מיני זמר, נמצאת כולה מוציאה אלף מיני זמר. אמר רב נחמן בר יצחק, וסימניך: מתניתא גוזמא'. פירש רש"י, מגריפה - שבה גורפין את דשן המזבח.. והוא כעין כף. עשרה נקבים היו בה - ובכל נקב היה קנה אחד, ובכל קנה היו בו עשרה נקבים, ובכל נקב של קנה, הוציא מין זמר, נמצאת כולה מוציאה מאה מיני זמר. וסימניך - שלא תטעה מי אמר מאה מי אמר אלף. מתניתא גוזמא - דרך משניות לשנות גוזמא.. על פי האמוראים, היתה היא מוציאה מאה מיני זמר, והמשנה מתאמצת בלשון גוזמא לומר, שהוציאה אלף מיני זמר. מה רצו התנאים לומר בגוזמא הזו? עוד יש להבין, מדוע לגרוף את הדשן, עם כלי נגינה? האם זה לא הרס את הכלי? כן תמהו התוספות, שם ד"ה מגריפה, 'פירש בקונטרס דגורפין בה הדשן. וקשה, דהא היתה כלי זמר? אלא נראה לפרש, דשני מיני מגריפות היו, אחת לדשן ואחת של שיר'. אך גם לדברי התוספות קשה, מה ההגיון לקרוא לכלי איסוף הדשן, ולכלי נגינה, באותו שם - מגריפה?

אך בזאת לא תם סיפור המגריפה. שימוש שלישי היה לה, והוא המפתיע שבכולם. בתיאור עבודת השחר, שבוצעה בכל בוקר בבית המקדש, מתארת המשנה, תמיד ה' ו', 'הגיעו בין האולם ולמזבח, נטל אחד את המגרפה, וזורקה בין האולם ולמזבח. אין אדם שומע קול חברו בירושלים, מקול המגרפה'. בכל בוקר, היו זורקים את המגריפה בין האולם והמזבח, והיתה עושה רעש כה גדול, עד שאדם לא יכול היה לשמוע את חברו בכל העיר ירושלים. מאד תמוה. לא רק שגרפו בה את הדשן, וניגנו בה אלף מיני זמר, גם זרקו אותה כדי להשמיע רעש גדול? ממתי זורקים כלי נגינה?

ממשיכה שם המשנה, 'ושלשה דברים היתה משמשת, כהן ששומע את קולה, יודע שאחיו הכהנים נכנסים להשתחוות והוא רץ ובא, ובן לוי שהוא שומע את קולה יודע שאחיו הלויים נכנסים לדבר בשיר והוא רץ ובא, וראש המעמד היה מעמיד את הטמאים בשער המזרח'. לקולה של המגריפה, היו כהנים לויים וישראלים נכנסים לפעולה במקדש. כהנים רצו להשתחוות בהיכל, לויים רצו לשיר, וראש הישראלים כינס את אלה שנטמאו וטרם סיימו את תהליך כפרתם, בשער המזרח, כדי שלא יחשדו בהם שסתם לא הופיעו לעבודה או לעמידה בעזרה. רגע של שותפות כלל ישראלית, מהכהנים המשתחוים בהיכל, הלויים השרים בעזרה, ועד לאלה שנטמאו וטרם סיימו להיטהר. איש על תפקידו בסימפוניה הכלל ישראלית, והכל לקולה של המגריפה. מה יש בה?

יחוד כל מיני הזמר

כתב התוספות יום טוב, תמיד ה' ו', '...ולא יתכן לומר שהיא המגרפה.. שהיה כלי שיר חשוב וזרקוהו, שאי אפשר שלא ישברו קניה. וגם מגרפה שגורפים בו הדשן, אי אפשר לומר, שהרי אין לה קול. אבל היה זה בלי ספק כלי שלישי שמשמיע קול והיה גם צורתו כצורת מגריפה'. אומר התוספות יום טוב, היו שלושה כלים שנקראו באותו שם, משום שצורתם היתה דומה. האחת, מגריפת הדשן, השנייה, מגריפה שהיא כלי נגינה, והשלישית, המגריפה שזרקוה בכל בוקר בין האולם ולמזבח.

כתב בשו"ת מלמד להועיל, ח"א אורח חיים טז', 'כמה מן הדוחק הוא לומר, שהיו ב' מיני כלי קול במקדש, ושניהם שמם מגריפה. וכבר באר דבר זה היטב הראב"ד ז"ל בפירושו.. והתוספות יום טוב, אילו היה רואה דברי הראב"ד היה חוזר מדבריו'.

כתב הראב"ד, תמיד ג' ח', 'וזו שקראו מגריפה, על שם שכמו שמגריפה גורפת הדשן יחד, כך אותו הכלי מחבר מיני זמר יחד'. אומר הראב"ד, היו שני כלים בלבד. כלי אחד הוא מגרפת הדשן, וכלי שני, כלי נגינה. כלי הנגינה נקרא גם הוא מגריפה, משום שכמו המגריפה שהיו גורפים ואוספים בה את הדשן, כך גם כלי הנגינה הזה, גרף אלף מיני זמר, או מאה לפחות, וחיבר אותם יחד. אך מה עם המגריפה שהיתה נזרקה כל בוקר ומשמיעה קול גדול? מסביר הראב"ד, 'והא דתנן לקמן וכו' נטל את המגריפה וזרקו וכו'. האי זריקה לאו זריקה ממש, שהרי מי מוציא קול ע"י זריקה?! אלא האי זריקה, היינו כדאמרין נזרקה מפי החבורה, דהיינו שכל א' וא' כיון לדעת חבירו ויצא מהם הדבר כמו פתאום.. כך בכאן גבי מגריפה, דכשהיו רוצין לשורר בה, לא היו מוציאים כל הקולות יחד,

אלא פעמים קול זה ופעמים קול זה, כדרך שמנגן בכנורות, שמרבים עניני קולות.. אבל בכאן כשהגיע בין האולם ולמזבח, זרקו כולם בפעם אחת, דהיינו שכל הקולות שהיו בה, היה מכווין להוציא ביחד, ולפיכך היה קול גדול..'. מסביר הראב"ד, שהמגריפה היתה כלי נגינה אחד בלבד, והיתה מסוגלת להוציא אלף מיני זמר. כמו כל כלי נגינה, היו מפיקים בה צלילים שונים. אבל בבוקר בין האולם ולמזבח, כשהיו רוצים להוציא קול גדול, היו נושפים בה באופן שיוציא את כל האלף מיני זמר בבת אחת. לנשיפה הכוללת הזו, קוראים זריקה. הקול היה כה חזק, עד שלא היה אדם שומע את חברו בירושלים, ועוד מתואר, תמיד ג' ח', 'מיריחו היו שומעין קול המגריפה'.

כפי שראינו, בת פרעה גרמה ליסודה של רומי הרשעה עם אלף מיני זמר. יחידות, עשרות, מאות, אלפים. אלף היא מדרגת המספר הרביעית, שמבטאת בתורה את הריבוי הגדול ביותר. בת פרעה הציגה את ריבוי מיני הזמר, כריבוי פירודי אלילי. 'כך עושין לעבודה זרה פלונית, וכך עושים לעבודה פלונית'. כל עבודה זרה, נוטלת לעצמה גוון אחד, זמר אחד, מפרידה אותו, ועושה ממנו אלוהיה.

אבל הריבוי המגוון, אינו באמת פירודי. בבית המקדש, מקום האמונה באל אחד, מייחדים מחברים ומכלילים ישראל את כל אלף מיני הזמר, לד' אחד, שהוא הוא שורש הריבוי כולו. המגריפה, גורפת ומחברת ומיחדת את כל אלף מיני הזמר, לקול אחד גדול, הגובר על כל היחידות הפרטניות, ומחבר אותה באמונה ובאהבה, לד' אחד.

למשמע קולה של המגריפה הגורפת והמחברת, רצים הכהנים הלויים והישראלים, ומבטאים בריצתם, איך כל אחד מהם, בתפקידו היחודי, משתלב כמו תיו, כמו זמר, בתוך הסימפוניה האלוקית הכוללת. אפילו אלה שטרם סיימו להיטהר, נעמדו בשער המזרח, כמו אומרים, גם אנחנו, על אף הריחוק הזמני, הננו חלק מהיחוד הגדול, של אלף מיני זמר בבת אחת, בכלי אחד, לאלוקים אחד.

פיזור אמוני נפשי

הפיזור והפירוד האמוני והאידיאולוגי, מביא לידי פיזור נפשי. כשהפוסט-מודרניזם חוגג, ואין אמת מוחלטת. כשיש אלף מיני דעות, מפורדות ומפוזרות, ללא מטרה אחת כוללת. כשאפילו ההגדרה הלאומית הכי בסיסית שלנו, עומדת לדיון. כשאין צודק ולא צודק, איש במה שבא לו יחיה - מתחילות בעיות של קשב וריכוז, פיזור נפשי אישי וציבורי.

כשבחלק גדול מבתי הספר אין כל זכר ליהדות, ולא יודעים איך נראה סידור, כולנו סובלים, כולנו נעשים מבולבלים, כמו חיים במדינה חסרת זהות. כתב מרן הרב קוק, אורות התחיה ז', 'באין מטרה לגבורת החיים תלך הלוח נמוג, חילה ימעט והיא תתנון ותצעד אל הבליה, הנכונה לפנייה במורד'. הגיוון הוא המפתח הגדול לשלמות ושלום, כשיש בבסיסו מגריפה לאומית, שגורפת ואוספת, מרכזת ומחברת את כל אלף הגוונים, למנגינה אחת כוללת וגדולה. אבל כשאין אמונה בכלום, ואפילו הזהות היהודית שלנו, נתונה למשיסת כל שופט או שדרן או פוליטיקאי, איה המגריפה?

להרגיש כל העזרה

למדנו ש"זריקת" המגריפה, היינו, השמעת אלף מיני הזמר שלה בבת אחת, נועדה לבטא את יחוד כל מיני הזמר, לשם ד' אחד. השאלה היא, האם הרעש האדיר שנוצר, היה רק תופעת לוואי הכרחית או שמא היתה לו מטרה.

העבודות בבית המקדש, חולקו בין הכהנים, באמצעות הגרלה, פיס. כל יום היו עושים ארבע הגרלות, לחלוקת העבודות השונות. שואלת הגמרא, יומא כד:, 'למה מפיסין וחוזרין ומפיסין'? למה לעשות ארבע הגרלות, ולא פיס אחד לכל העבודות בבת אחת?

'אמר רבי יוחנן, כדי להרגיש כל העזרה, שנאמר, תהלים נה' טו', אשר יחדו נמתיק סוד בבית אלוקים נהלך ברגש'. הסביר רש"י, 'להרגיש - להשמיע קול המון עם רב, כמה פעמים, שהוא כבוד למלך..'. עשו ארבע הגרלות, כדי ליצור תנועה רוגשת, קול המון עם רב, כמה פעמים בכל יום בבית המקדש.

כתב הראב"ד, בפירושו לפרק ג' במסכת תמיד, לאחר תאור קולה הגדול של המגריפה, וקול שערי ההיכל בהיפתחם, 'וכל זה מה שהיו עושין, היה כדי להרגיש כל העזרה..'. מדוע כל כך חשוב, ליצור תנועה רוגשת ורועשת, קול המון עם רב בבית המקדש?

כתב החינוך, מצוה תריב', בהסבר מצות הקהל, הקהלת כל המון עם ישראל בירושלים, פעם בשבע שנים, לשמוע את המלך קורא בתורה - 'משרשי המצוה, לפי שכל עיקרן של עם ישראל היא התורה, ובה יפרדו מכל אומה ולשון להיות זוכין לחיי עד.. על כן, בהיות כל עיקרן בה, ראוי שיקהלו הכל יחד, בזמן אחד מן הזמנים, לשמוע דבריה, ולהיות הקול יוצא בתוך כל העם אנשים ונשים וטף לאמר, מה הקיבוץ הרב הזה שנתקבצנו יחד כולנו? ותהיה התשובה, לשמוע דברי התורה שהיא כל עיקרנו והודנו ותפארתנו, ויבואו מתוך כך לספר בגודל שבחה והוד ערכה, ויכניסו הכל בלבם חשקה, ועם החשק בה, ילמדו לדעת את השם ויזכו לטובה וישמח ה' במעשיו..'. הקהלה המונית מכוונת ומחנכת.

כתב מרן הרב, חשב פאר פ"א, 'כבוד שם שמים, הוא השורש והעיקר ועמוד כל הבריאה וכל התורה כולה.. כאשר נתבונן על הנהגת העולם כולו נראה, כי הסיבה העיקרית לתיקון האמיתי והסדר הנכון שבבני אדם, אינו כי אם נתינת הכבוד למי שראוי לכבוד. מכבוד החכמים, מסתעף אהבת תורה וחכמה, ומידות טובות ויראת השם. מכבוד הורים, מסתעף חנוך ישר.. כל מה שיתרבה כבוד שמים, כן ירבו ברכות ושפע טוב וכבוד בעולם, ויחולו על ראש המכבדים שמו יתברך ומברכתם יבורכו כל באי עולם..'. הקשב והריכוז ניתן, למי שמכבדים אותו. חלק בלתי נפרד מעבודת המגריפה הלאומית, מכוחה להכליל ולייחד את כל גוויי החיים, לשם ד' אחד אלוקי ישראל, היא הרעש הגדול, קול המון עם רב, רועש ורוגש, המייקר ומכבד בקולו ההמוני הגדול, את האידיאל נשוא ההתרגשות. שיעור תורה, הרצאה עמוקה, הופעה מוזיקלית או צעדת ענק, כל ארוע המוני, שבמרכזו אידיאל ישראלי אמתי, מוסיף כח ובריאות נפשית, קשב עמוק וריכוז עוצמתי, לנפשם של כל המשתתפים. לזה רומז קולה הגדול של המגריפה, בכל בוקר בבית המקדש.

'אלמלא קול המונה של רומי, נשמע קול גלגל חמה'. הופעות ענק במעמד המון עם רב, סביב תרבות גויית זרה, מעניקות כבוד רב, לכל מה שאנחנו לא. לכל מה שאינו ישראלי,

ופעמים רבות אף אינו מוסרי, בשום קנה מידה. כל מי שהולך להופעה כזו, יוצא מבולבל, דעתו מפוזרת ומטושטשת, ובכלל לא ברור לו, מה הוא מחפש כאן במדינת ישראל. קול המונה של רומי, הנשמע לא פעם ברעש גדול גם במדינת ישראל, משתיק את קולה של היהדות מלהאיר בלבבות. הוא מדכא את הכבוד הלאומי, הוא מבבל ומפזר את הדעת, מטשטש את הנפש, ויוצר בעיות קשב וריכוז בכל הרמות. יש לנו היום יוצרים ישראלים, מכל המינים והסוגים, בכל גווני הזמר, ברמה תרבותית הרבה יותר גבוהה ואיכותית, מכל החומר הזר. הופעות ענק? בוודאי שכן. אבל שיהיו לכבודה של תרבות ישראל. כדברי הרב קוק, אורות ישראל ג' ה', 'הצמאון להיבלע כולו ברוח ישראל, צריך הוא להתגבר. לחשוב ישראליות, להרגיש ישראליות, לחיות חיים ישראליים, לראות בשמחת ישראל, זאת היא מגמה עמוקה גבוהה ורחבה, מלאה טל חיים של קודש.. הצמאון לרוח האומה, צמאון הוא לד', לאור תורה, ליושר, לחכמה, וכל טוב ונעלה.'

עד כה, הבנו את הבעיה של טשטוש וסתמימת כל חרכי הנפש, באמצעות אלף מיני זמר סתמיים ומפורדים. העמקנו בהבנת חשיבות קולו הבריא של ההמון, לחינוך הפרט וריכוזו במטרה האמתית בחיים. למדנו על עבודת יחוד אלף מיני הזמר לשמו יתברך, במערכה הכלל ישראלית. אבל דבר אחד אינו מובן. מה יש ליחוד אלף מיני זמר סתמיים? וכי רוצים אנו לייחד אלף מיני סרטים בטלים? אלף תרבויות של עובדי עבודה זרה? עוד יש להבין, מה הקשר בין מגריפת הנגינה למגריפת הדשן? האם זהו צירוף שמות מקרי? התשובה גנוזה בסודה של תרומת הדשן.

תרומת הדשן

אומרת המשנה, יומא א' ח', 'בכל יום תורמין את המזבח בקריאת הגבר או סמוך לו..'. פירש ר' עובדיה מברטנורא, 'תרומת הדשן, שהוא חותה מן הדשן במחתה, בין רב בין מעט, ונותנו במזרחו של כבש ונבלע שם במקומו, והיא היתה תחלת העבודה בשחרית'. עבודת הבוקר בבית המקדש, היתה נפתחת בתרומת הדשן. מה פשר התרומה הזו? מדוע היא נקראת תרומה, אם בכלל היו נותנים אותה על רצפת העזרה ונבלעה שם בנס?

התורה מצוה, ויקרא ו', 'זאת תורת העולה, היא העולה על מוקדה על המזבח כל הלילה עד הבוקר, ואש המזבח תוקד בו. ולבש הכהן מדו בד, ומכנסי בד ילבש על בשרו, והרים את הדשן אשר תאכל האש את העולה על המזבח, ושמו אצל המזבח. ופשט את בגדיו ולבש בגדים אחרים, והוציא את הדשן אל מחוץ למחנה אל מקום טהור'. פתח ב'זאת תורת העולה', ורוב עיסוקו בתרומת גחלי שריפתה? איך מזאת תורת העולה, נעשה זאת תורת הדשן? וכי הדשן הוא העיקר?

עוד יש להבין, הרי פסק שלחן ערוך יו"ד שלא' כא', 'המרבה בתרומה, הואיל ושייר מקצת חולין, הרי זה תרומה. אבל אם אמר, כל הפירות האלו תרומה, לא אמר כלום'. התורם כל פירותיו כולם, אין זו תרומה. כי תפקיד התרומה לרומם המציאות החולית, המתבטאת בשאר הפירות שנותרו חול. אם כך, אז מדוע קרבן עולה נשרף כליל? איזו בחינה עולמית מתרוממת ומתקדשת, אם כולו עולה לד'?

זביחת היצר

'אמר רשב"י, ויקרא רבה ז' ג', '..אין העולה באה אלא על הרהור הלב'. שריפת העולה בסגולתה האלוקית, היא כמו שורפת את המחשבות הרעות, הנוטות מדרכה של תורה. השאלה היא, איך מביאים קרבן התקרבות לד', ממחשבות רעות? ואם כבר שרפת אותן, מדוע להרים תרומת הדשן מגחלי שריפתן? יש כאן עומק עצום.

כתב השפת אמת, צו תרלה', '..ומשמע שכל הקרבן תלוי בהרמת הדשן. כי הנה עולה באה על הרהור הלב..'. מהפסוקים משתמע שעיקר הקרבן תלוי דוקא בתרומת הדשן שבאה לאחריה. 'אך אחר ביעור השאור, צריכין להרים הדשן, כי כל ירידה הוא צורך עליה. והרי הכל בכלל בריאת השם יתברך.. והוא לבוא על ידי שריפת הרע אל הטוב.. נמצא כי הרמת הדשן עיקר הקרבן..'. אחרי שמבערים את המחשבות הרעות, צריך להוציא מהן את הטוב, מעין מה שאמרו חז"ל, ברכות נד., 'ואהבת את ה' אלוקיך בכל לבבך - בשני יצריך, ביצר טוב וביצר הרע'. תרומת הדשן היא הוצאת הטוב מהמחשבות הרעות שנשרפו. מסיים השפת אמת, 'כי זה עדות על אחדותו ית..'. כי אם היה ח"ו לסט"א כח בפני עצמו, איך יוכל להתהפך הרע לטוב'. התהפכות הרע לטוב, הוצאת הטוב מן הרע, על ידי תרומת הדשן, היא הוכחה לאחדות הבורא, כי מתגלה שגם מאחורי הרע, מסתתר הטוב האלוקי. אם לא היינו מוציאים את הרע מן הטוב, היה זה כעין הודאה, שלרע יש רשות ושליטה בעולם בפני עצמו חלילה.

דברים קדושים אלו, הוסברו ביתר פירוט על ידי מרן הרב קוק, קובץ ה' סז', 'זביחת היצר, הוא הניגוד המוחלט להמינות'. להקריב קרבן לד' משריפת היצר הרע, זה ההיפך המוחלט מנצרות, הסוברת שהאדם לא באמת מסוגל לתקן את הרע. 'היצר נזבח ונאפס, לא בורחים ממנו ומתכנסים בתוך הציור הרוחני, מסתלקים מן הרשות של הרע, שנחשב בטעות לרשות בפני עצמו בעל שליטה מיוחדת'. הנוצרי מתנזר מיחסי איש ואשה, היהודי מקדש אותם. לא בורחים מהיצר הרע, אלא זוכחים אותו. כל בריחה היא בעצם הודאה מוטעית, כאילו לרע יש שליטה ורשות נפרדת בפני עצמו, להמרות רצון ד'. 'הודאה בעבודה זרה זו, עוקרת את האדם ואת העולם מיסוד העולם. לא מספיק כלל מה שישנא את הרע באמירה והתרגשות. אחרי ההודאה במציאות שליטתו, כבר הוא אחוז ברשתו'. אומר הרב, אם אתה אומר, אני לא יכול לנצח את היצר הרע, אז גם אם תדבר נגדו בהתלהבות, נתת לו שליטה, שכאילו אתה כפוף לה. ממשין מרן הרב קוק, 'והרע העולמי נוח לו לוותר על כל, להניח להיות מגדף ומחרף אותו, טופל עליו כל תיעוב, ובלבד שיודה בשלטונו'. ליצר הרע לא אכפת שתקלל אותו, ובלבד שתודה בשליטתו, תודה שאי אפשר לנצחו. 'אבל האמת העליונה יודעת שאין עוד. אמת מלכנו אפס זולתו. היצר נזבח, וסופו להשחט ולהאבד מן העולם, ורוח הטומאה אעביר מן הארץ..'. האמת הישראלית יודעת ומכריזה, שאין עוד מלבדו יתברך. אין שלטון לאף נברא פירודי, וגם היצר הרע יעלה לקרבן, ישחט ויאבד מן העולם, אך לא לפני שנוציא ממנו את הטוב. אנחנו לא בורחים מהיצר אלא שוחטים ומקריבים אותו לד'. קרבן העולה, שורף המחשבות הרעות, מתמצה ומגיע לשיא בשורתו, בהרמת הדשן מגחלי שריפתו. הדשן הוא הטוב שנגאל מהרע. תרומת הדשן, היא העלאת החלק לד', המקדשת כמו כל

תרומה, את שארית הדשן. את השארית הזו, גורפים במגריפה המיוחדת והמחברת, המבטאה את יחוד הבורא, ואומרת בגריפת הגחלים, שגם המחשבות הרעות הן תחת אחדותו ושליטתו, וגם מהן הוא מוציא את הטוב. זהו סוד החבור שבין מגריפת הדשן, למגריפה שיחדה וחברה את אלף מיני הזמר, בזריקה אחת, לד' אחד.

שלמה המלך צדק, כשלא היה מוכן לותר על אלף מיני הזמר. הוא ידע שיש בהם טוב, שצריך להוציאו ולקדשו, ודוקא בזה, תתגלה אחדות הבורא. אלא שהדרך לעשות זאת, אינה בהקשבה למיני הזמר הזרים אלא בשריפתם. כן כתב השפת אמת, צו תרלד', 'כי עולה בא על הרהור הלב. וכשאדם מבער זאת, עד שנעשית אפר ונתבטלה לגמרי, אז נמשך תועלת, כמו שכתוב, בכל לבבך בשני יצריך..'. אומר השפת אמת, שרק בביטול גמור של המחשבות הזרות, בביעורן עד שנעשות לאפר, רק אז נמשכת מהן תועלת. השאלה היא, מדוע? למה לא נוציא מראש את החלק הטוב, ונשרוף רק את הרע?

ביטול גמור

כתב הרב קוק, ישראל ותחיתו יח', ששלמה המלך מצד עצמו, הצליח לשלוט גם על הרע העולמי, ולשעבדו אל הטוב, '..וזה הושלם בימי שלמה: "אז תבאנה שתיים נשים זונות" לפני משפט מלך ישראל היושב על כסא ד'. גם זונות, גם הלא טוב, בא להישפט אצל שלמה המלך, ששלט על הרע עד שנחשב ליושב על כסא ד'. אם שלמה המלך כן גבר על הרע שבאלף מיני הזמר, וידע להוציא מהם רק את הטוב, אז איפה היתה הבעיה?

אומר הרב, 'אמנם על ידי ההתערבות של הנשים הנכריות', שלמה המלך זיקק והוציא רק את הטוב, אבל הנשים הנכריות כבר דאגו, שהתרבות שהובאה מארצות זרות, תשאר נאמנה למקור הרע. סיבה נוספת, 'עם חולשת הכח לעכל דברים זרים', גם אם שלמה בעצמו השכיל לעכל תרבויות זרות, להוציא מהן רק את הטוב ולהשליך את הרע, עם ישראל התקשה לעשות זאת. על כן, 'יצאה הרשעה שגרמה ליסוד כרך גדול של רומי, וסינוני היסודות הוצרכו להאריך עדן ועדנים..'. זה גרם לצורך בהקמתה של רומי שהחריבה את בית המקדש, והוציאתנו לגלות, לתהליך בירור וסינון ארוך מאד.

מסיים שם הרב את דבריו, בציטוט דברי ישעיהו הנביא, ס' כב', 'הקטן יהיה לאלף..'. ובכתב יד קדשו הזכיר גם את הפסוק, שיר השירים ח' יב', 'האלף לך שלמה'. היינו, הכח שהיה לשלמה המלך מצד עצמו, לגבור על אלף מיני הזמר העולמיים, לגרפם ולחברם לעבודת ד', ועם ישראל התקשה לעכלם, בפרט כשהנשים נכריות עמלות בלבבלו, אותו כח של המלך שלמה, יהיה לעתיד לבוא, נחלת כל כלל ישראל. 'הקטן יהיה לאלף'.

יהי רצון שנזכה לכך. אבל עד שנזכה, אנו רואים בעיינינו היום, שישנם אנשים המייבאים את התרבות הזרה, עם כל מערומיה ותעלוליה הרעים. התרבות הזו, הביאה לכאן את האלכוהול והסמים, את הפריצות וההטרדות, ועוד רשימה ארוכה של בעיות. נשים אומללות מבכות היום את גורלן, צועקות את כאבן, על כל אשר עוללו להם תחת מסוה של תרבות מתקדמת. זה פשוט נורא. אבל צריך לומר את האמת - אלף מיני הזמר של התרבות המערבית דהיום, הם שהביא ויצרו את כל הרוע הזה.

אחרי שהביאו את הפריצות והפיצו אותה בכל רחבי מדינת ישראל, ולמרות צעקתן האדירה של כל האומללות נפגעות תרבות הלכלוך הזו, שחשפו בזעקתן את הרוע שבה, הם מסרבים להודות בנזקיה. במקום לשוב בתשובה, הם עושים "כתבות תחקיר" על צעירים עוזבי תורה, נפגעי השפעתה של התרבות הזרה והקלוקלת, ומציגים תמונה מעוותת הפוכה לגמרי, כאילו הם נפגעי החינוך הדתי "הסגור". אבל האמת לאמתה כואבת בפשטותה. אנחנו עם אחד. אם הפריצות מוכנסת בתעמולה רבת שנים, בקצה אחד של העם, זה יגיע גם לקצה השני, אפילו תסגור את כל החלונות וכל הדלתות. הפתרון האמתי הוא - להרבות קדושה בכל ישראל.

לעלות על בגדי ב'

התורה מצוה, ויקרא ו' ד', 'ופשט את בגדיו ולבש בגדים אחרים והוציא את הדשן..'. אומרת הגמרא, יומא יב:, 'מה תלמוד לומר ילבש - לרבות את השחקין'. שחקים הם בגדים שחוקים. למה ללבוש בגדים פשוטים בהוצאת הדשן?

כתב מרן הרב קוק, עולת רא"ה א' קכג', 'תוכן מיוחד הוא, לעבודה המיוחדת בעקרה בכדי לפרסם את תכן ההרגשות והדעות האלהיות בהמון רב.. ההתפרסמות הגדולה לתכן הדעות העליונות, שאור ד' אלהים אמת וכבודו מופיע על ידן, וכל תכן החיים וההויה, הצדק והמוסר, מתעלים על ידן.. זהו תוכן.. שהלבוש הראשון, היקר בערכו, צריך הוא אז לרדת קצת ממעלתו. ופשט את בגדיו ולבש בגדים אחרים, פחותים מהראשונים.. זאת היא עבודת ד', המתפשטת חוץ ממרכזה, באה אל גבולי החיים החלוניים [חיי החול - י.ח.ז.], כדי להשאירם בטוהרתם על ידי השפעתה החודרת..'.
כדי להביא את כל עם ישראל למקום הרוחני, בו גם הקטן יהיה לאלף, גם היהודי הכי פשוט, יתעלה למדרגת שלמה המלך, יש ללבוש בגדים פשוטים. לעלות על בגדי ב'.

לחבר את כל עם ישראל באשר הוא, בפשטות. כהסברו של רבי לוי, ללבישת בגדים שחוקים בהוצאת הדשן, ירושלמי שבת י' ג', '..שאינן גדולה בפלטין של מלך'. הפשטות היא הגדלות. ההליכה העממית, המתחברת בפשטות ובטבעיות לכל יהודי באשר הוא, בגובה העיניים, תוך נשיאת דגל הרחוקה של התרבות הזרה, ורוממות תורת ישראל, היא היא הגדולה שאין למעלה ממנה.

אשרי מי שיזכה לעזור לעם ישראל, להקשיב יותר לנשמתו, להתרכז בעצמותו, להתקדש ולהיטהר, ולבטל את ההשפעות הרעות של התרבות הזרה. להראות ולהסביר, איך השפע הטוב שבתורת ישראל, כולל בחובו גם את הטוב שבכל התרבויות, היוצא מדשן גחלי שריפתן וביטולן. זה הזמן להרבות קדושה בישראל.

חנוכה שמח לכל עם ישראל

השיעור השבועי

של הרב יצחק חי זאגא

מתקיים בכל יום שלישי בשעה 20:00

בבית מדרשו הקדוש

של מרן הרב קוק

'בית הרב קוק' - רחוב הרב קוק 9 ירושלים

להתחיל את היום באורות..

5 דקות יומיות מתורת הרב קוק

ישירות לטלפון או לתיבת הדוא"ל שלך

הצטרפו למאות המנויים חינם!

לתפוצה בדוא"ל: orot.laderech@gmail.com

לתפוצה בווטסאפ: 0585-216-216

לשיעורים מוקלטים - היכנסו לאתר

רוח ירושלמית

yerushalayim.org.il

מרבית קדושה במדינת ישראל

ליצירת קשר, שאלות ותגובות, כתבו לנו לדוא"ל

toratharav@gmail.com

או התקשרו למשה - 050-6238938